

Wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie, de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren, de Beroepswet, de Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie, de Wet op de Raad van State en de Wet bescherming klokkenluiders in verband met het instellen van een klokkenluidersregeling voor de rechtspraak (Wet klokkenluidersregeling rechtspraak)

VOORSTEL VAN WET

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het, gelet op artikel 116, tweede en vierde lid, van de Grondwet, wenselijk is regels te stellen in verband met de instelling van een klokkenluidersregeling voor de rechtspraak in het belang van bescherming van klokkenluiders en in het belang van het waarborgen van de onafhankelijke rechtspraak;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De **Wet op de rechterlijke organisatie** wordt als volgt gewijzigd:

A.

Na artikel 13g wordt in hoofdstuk 2 de volgende afdeling ingevoegd:

Afdeling 1b. Behandeling melding vermoedens van misstanden door de Hoge Raad

Artikel 13h

In deze afdeling wordt verstaan onder:

functionele autoriteit: functionele autoriteit als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren;

melder: melder als bedoeld in artikel 1 van de Wet bescherming klokkenluiders;

misstand: een handeling of nalatigheid rakend aan de ambtsuitoefening van de rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast, waarbij het maatschappelijk belang in het geding is bij:

1°. een schending of een gevaar voor schending van een wettelijk voorschrift of van interne regels die een concrete verplichting inhouden en die op grond van een wettelijk voorschrift door een werkgever of functionele autoriteit zijn vastgesteld, dan wel

2°. een gevaar voor de volksgezondheid, voor de veiligheid van personen, voor de aantasting van het milieu of voor het goed functioneren van de rechtspleging als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten.

Het maatschappelijk belang is in ieder geval in het geding indien de handeling of nalatigheid niet enkel persoonlijke belangen raakt en er sprake is van oftewel een patroon of structureel karakter dan wel de handeling of nalatigheid ernstig of omvangrijk is;

vermoeden van een misstand: een vermoeden van een misstand als bedoeld in artikel 1 van de Wet bescherming klokkenluiders;

verzoeker: de melder die zich op grond van artikel 13i, eerste lid, tot de procureur-generaal wendt met een verzoek een vordering bij de Hoge Raad in te stellen;

werkgever: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht arbeid laat verrichten of heeft laten verrichten dan wel degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid laat verrichten of heeft laten verrichten.

Artikel 13i

1. Degenen die bij of ten behoeve van de rechterlijke organisatie werkzaam zijn, kunnen, tenzij het een rechterlijke beslissing betreft, de procureur-generaal bij de Hoge Raad verzoeken een vordering bij de Hoge Raad in te stellen tot het doen van onderzoek naar:
 - a. een vermoeden van een misstand, of
 - b. de wijze waarop de werkgever dan wel de functionele autoriteit zich jegens hem heeft gedragen naar aanleiding van een melding van een vermoeden van een misstand.
2. Het verzoekschrift wordt ondertekend door de verzoeker of diens gemachtigde en bevat:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker of ingeval van een verzoek als bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel a, van de vertrouwenspersoon of de advocaat die namens een melder wiens identiteitsgegevens niet bekend worden gemaakt het verzoek indient;
 - b. de dagtekening;
 - c. een omschrijving van de misstand die wordt vermoed, en
 - d. de gronden waarop het vermoeden van een misstand is gebaseerd.

Artikel 13j

1. De procureur-generaal is niet verplicht aan het verzoek, bedoeld in artikel 13i, te voldoen, indien:
 - a. het verzoekschrift niet voldoet aan de vereisten, bedoeld in artikel 13i, tweede lid;
 - b. het verzoek kennelijk ongegrond is;
 - c. het maatschappelijk belang bij een onderzoek door de Hoge Raad, dan wel de ernst van de misstand, kennelijk onvoldoende is;
 - d. het vermoeden van de misstand ter beoordeling staat van bestuursorganen of diensten die zijn belast met de opsporing van strafbare feiten of met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift of een andere daartoe bevoegde instantie waar het vermoeden van een misstand kan worden gemeld en het bestuursorgaan, de dienst of de andere daartoe bevoegde instantie het vermoeden van een misstand naar behoren behandelt of heeft behandeld;
 - e. de verzoeker niet eerst de interne procedure voor het omgaan met vermoedens van misstanden heeft gevolgd, tenzij dat in redelijkheid niet van hem gevraagd kan worden;
 - f. de verzoeker de interne procedure voor het omgaan met vermoedens van misstanden heeft gevolgd en de organisatie het vermoeden naar behoren heeft behandeld;
 - g. er een ander verzoek, dezelfde misstand betreffende, bij de procureur-generaal dan wel de Hoge Raad in behandeling is of door de procureur-generaal dan wel de Hoge Raad is afgedaan, behoudens indien een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend is geworden en zulks tot een ander oordeel over de bedoelde misstand zou hebben kunnen leiden;
 - h. bij onherroepelijke rechterlijke uitspraak reeds over de misstand is geoordeeld, of
 - i. door de procureur-generaal een vordering als bedoeld in artikel 46o juncto artikel 46d, tweede lid, 46f, 46l, of 46m van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren is of zal worden ingesteld.
2. De procureur-generaal stelt de verzoeker en de werkgever dan wel de functionele autoriteit in de gelegenheid hem mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken. Hij kan ook anderen daartoe in de gelegenheid stellen.
3. De procureur-generaal is niet verplicht een vooronderzoek voort te zetten indien:
 - a. de verzoeker naar het oordeel van de procureur-generaal onvoldoende meewerkt aan een zorgvuldig verloop van het vooronderzoek en het bewaren van de vertrouwelijkheid van uitkomsten van het vooronderzoek, of
 - b. een nieuw feit of een nieuwe omstandigheid bekend wordt, op grond waarvan de procureur-generaal tot het oordeel komt dat het verzoek kennelijk ongegrond is.

4. De procureur-generaal verwijst het verzoek, bedoeld in artikel 13i, naar het Huis voor klokkenluiders, indien hij van oordeel is dat het vermoeden van een misstand niet raakt aan de ambtsuitoefening van een rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast. De procureur-generaal en het Huis voor klokkenluiders zijn bevoegd aan elkaar persoonsgegevens te verstrekken indien dit noodzakelijk is voor de beoordeling of opvolging van een melding naar een vermoeden van een misstand.

Artikel 13k

1. De artikelen 9:31 tot en met 9:34 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing op het onderzoek door de procureur-generaal, met dien verstande dat voor "bestuursorgaan" wordt verstaan "werkgever dan wel functionele autoriteit" en voor "ombudsman" wordt verstaan "procureur-generaal".
2. In afwijking van artikel 9:31, vierde lid, van de Algemene wet bestuursrecht kunnen de ingevolge artikel 9:31, eerste lid, opgeroepen personen onderscheidenlijk degenen die ingevolge artikel 9:31, derde lid, verplicht zijn stukken over te leggen, het geven van inlichtingen onderscheidenlijk het overleggen van stukken weigeren indien het inlichtingen en bescheiden betreft waarvan het verstrekken in strijd is met het belang van de nationale veiligheid, dan wel een schending van een ambtsgeheim of wettelijk voorschrift met zich meebrengt. Voorts geldt deze verplichting niet, indien een persoon daardoor of zichzelf of een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of de derde graad of zijn echtgenoot of eerdere echtgenoot dan wel geregistreerde partner of eerdere geregistreerde partner aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf zou blootstellen.

Artikel 13l

1. Een vordering bij de Hoge Raad bedoeld in artikel 13i wordt behandeld door een bij reglement van orde daartoe aangewezen kamer, die zitting houdt met drie leden. Indien de klacht naar het oordeel van een van de leden ongeschikt is voor behandeling en beslissing door drie leden, wordt de behandeling voortgezet door vijf leden.
2. De Hoge Raad kan de verzoeker en de werkgever dan wel de functionele autoriteit en anderen verzoeken hem mondeling of schriftelijk inlichtingen te verstrekken.
3. Het onderzoek geschiedt in de raadkamer. De Hoge Raad kan, hetzij ambtshalve, hetzij op verzoek van de procureur-generaal, de werkgever dan wel de functionele autoriteit of de verzoeker, getuigen horen. De Hoge Raad stelt de verzoeker en de werkgever dan wel de functionele autoriteit in de gelegenheid zijn zienswijze schriftelijk of mondeling te doen blijken.
4. De Hoge Raad beoordeelt of sprake is van een misstand dan wel of de werkgever dan wel de functionele autoriteit zich al dan niet behoorlijk heeft gedragen naar aanleiding van een melding van een vermoeden van een misstand. De Hoge Raad neemt een schriftelijke en met redenen omklede beslissing. De verzoeker en de werkgever dan wel de functionele autoriteit ontvangen een afschrift.

Artikel 13m

1. Gelet op artikel 9, tweede lid, onderdeel g, van de Algemene verordening gegevensbescherming, is het verbod om bijzondere categorieën van persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming te verwerken niet van toepassing indien de verwerking geschiedt door de procureur-generaal dan wel de Hoge Raad en de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van de taken, bedoeld in artikel 13i, eerste lid, artikel 13j, vierde lid, en artikel 13l, onder voorwaarde dat bij die uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad.
2. Gelet op artikel 10 van de Algemene verordening gegevensbescherming mag de procureur-generaal dan wel de Hoge Raad persoonsgegevens van strafrechtelijke aard als bedoeld in

Voorstel van Wet

paragraaf 3.2 van de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming verwerken, indien de verwerking noodzakelijk is voor de taken, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 13n

De artikelen 1a, 17da, 17e, 17ea, 17eb, 17ec, 17f, 17g, en 17h van de Wet bescherming klokkenluiders zijn van overeenkomstige toepassing op een vordering bij de Hoge Raad bedoeld in artikel 13i, met dien verstande dat in de artikelen 17e, 17ea, eerste lid, subonderdeel b2^o, 17eb, 17g voor "werkgever, een bevoegde autoriteit of een bestuursorgaan, dienst of andere bevoegde instantie als bedoeld in artikel 2j" moet worden gelezen "procureur-generaal".

B.

In artikel 48, tweede lid, 54, derde lid, tweede volzin, 55, tweede lid, derde volzin, 55a, tweede lid, tweede volzin, 66, tweede lid, tweede volzin, 67, derde lid, derde volzin, 68, tweede lid, tweede volzin, 69, tweede lid, tweede volzin, 70, tweede lid, tweede volzin, wordt "13 tot en met 13g" telkens vervangen door: "13 tot en met 13n".

C.

Aan artikel 120 wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. Degenen die bij of ten behoeve van het parket bij de Hoge Raad werkzaam zijn, kunnen zich voor een verzoek als genoemd in artikel 13i wenden tot de procureur-generaal bij de Hoge Raad. De artikelen 13h tot en met 13n zijn van overeenkomstige toepassing. De in de artikelen 13h tot en met 13n aan de procureur-generaal toegekende bevoegdheden en verplichtingen worden uitgeoefend door de plaatsvervangend procureur-generaal, indien een gedraging van de procureur-generaal in het geding is.

D.

Na artikel 139b wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 139c

Degenen die bij of ten behoeve van het openbaar ministerie werkzaam zijn, kunnen zich voor een verzoek als genoemd in artikel 13i wenden tot de procureur-generaal bij de Hoge Raad. De artikelen 13h tot en met 13n zijn van overeenkomstige toepassing.

ARTIKEL II

De **Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren** wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel 44c wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 44d

De functionele autoriteit draagt zorg voor een procedure voor het omgaan met bij een rechterlijk ambtenaar levende vermoedens van misstanden binnen de organisatie waar hij werkzaam is.

ARTIKEL III

De **Beroepswet** wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 3, aanhef, wordt "de afdelingen 1, 1A, 2 en 6" vervangen door "de afdelingen 1, 1A, 1B, 2 en 6".

ARTIKEL IV

De **Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie** wordt als volgt gewijzigd:

In artikel 4, aanhef, wordt "de afdelingen 1, 1A, 2 en 6" vervangen door "de afdelingen 1, 1A, 1B, 2 en 6".

ARTIKEL V

De **Wet op de Raad van State** wordt als volgt gewijzigd:

Na artikel 7a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 7b

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder:
 - melder*: melder als bedoeld in artikel 1 van de Wet bescherming klokkenluiders;
 - misstand*: misstand als bedoeld in artikel 13h van de Wet op de rechterlijke organisatie;
 - vermoeden van een misstand*: een vermoeden van een misstand als bedoeld in 1 van de Wet bescherming klokkenluiders;
 - verzoeker*: de melder die zich op grond van het tweede lid tot de vice-president wendt met een verzoek een vordering bij de Afdeling bestuursrechtspraak in te stellen.
 - werkgever*: degene die krachtens arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht arbeid laat verrichten of heeft laten verrichten dan wel degene die anders dan uit dienstbetrekking arbeid laat verrichten of heeft laten verrichten.
2. Degenen die bij of ten behoeve van de Raad van State werkzaam zijn, kunnen, tenzij het een rechterlijke beslissing betreft, de vice-president verzoeken een vordering bij de Afdeling bestuursrechtspraak in te stellen tot het doen van een onderzoek naar:
 - a. een vermoeden van een misstand, of
 - b. de wijze waarop de werkgever dan wel de vice-president zich jegens hem heeft gedragen naar aanleiding van een melding van een vermoeden van een misstand.
3. Het verzoekschrift wordt ondertekend door de verzoeker of diens gemachtigde en bevat:
 - a. de naam en het adres van de verzoeker of ingeval van een verzoek als bedoeld in het tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de vertrouwenspersoon of de advocaat die namens een melder wiens identiteitsgegevens niet bekend worden gemaakt het verzoek indient;
 - b. de dagtekening;
 - c. een omschrijving van de misstand die wordt vermoed, en
 - d. de gronden waarop het vermoeden van een misstand is gebaseerd.
4. De vice-president verwijst het verzoek, bedoeld in het tweede lid, naar het Huis voor klokkenluiders, indien hij in overeenstemming met de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van oordeel is dat het vermoeden van een misstand niet raakt aan de ambtsuitoefening van een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak. De vice-president en het Huis voor klokkenluiders zijn bevoegd aan elkaar persoonsgegevens te verstrekken indien dit noodzakelijk is voor de beoordeling of opvolging van een melding naar een vermoeden van een misstand.
5. De in het tweede, derde en vierde lid toegekende bevoegdheden en verplichtingen worden uitgevoerd door het oudste aanwezige lid naar rang van benoeming, indien een gedraging van de vice-president in het geding is.

6. De vice-president stelt in overeenstemming met de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak een regeling vast voor de wijze waarop een vordering bij de Afdeling bestuursrechtspraak als bedoeld in het tweede lid wordt behandeld.
7. De regeling, bedoeld in het zesde lid, wordt gepubliceerd in de Staatscourant.
8. De artikelen 13j, eerste tot en met derde lid, 13k, 13m en 13n van de Wet op de rechterlijke organisatie zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:
 - in plaats van "procureur-generaal" moet worden gelezen "vice-president";
 - in plaats van "Hoge Raad" moet worden gelezen "Afdeling bestuursrechtspraak".
 - in plaats van "artikel 46o juncto artikel 46d, tweede lid, 46f, 46l, 46m van de wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren" moet worden gelezen "artikel 3 van de Wet op de Raad van State".
 - in plaats van "artikel 13i, eerste lid, artikel 13j, vierde lid, en artikel 13l van de Wet op de rechterlijke organisatie" moet worden gelezen "artikel 7b, tweede lid, vierde lid en de regeling, bedoeld in artikel 7b, zesde lid, van de Wet op de Raad van State".

ARTIKEL VI

De **Wet bescherming klokkenluiders** wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 4, tweede lid, komt te luiden:

2. Het eerste lid is niet van toepassing op een ieder die betrokken is of is geweest bij de uitvoering van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 en de Wet veiligheidsonderzoeken, voor zover het de uitvoering van die wetten betreft.

B.

Na artikel 5 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 5a

1. Indien het verzoek afkomstig is van een persoon die bij of ten behoeve van de rechterlijke organisatie, de Centrale Raad van Beroep of het College van Beroep voor het bedrijfsleven werkzaam is, stelt de afdeling onderzoek geen onderzoek in dan nadat de procureur-generaal bij de Hoge Raad door haar in de gelegenheid is gesteld te beoordelen of het vermoeden van een misstand raakt aan de ambtsuitoefening van een rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast als bedoeld in artikel 1, onderdeel c, van de Wet op de rechterlijke organisatie.
2. Indien de procureur-generaal bij de Hoge Raad van oordeel is dat het vermoeden van een misstand raakt aan de ambtsuitoefening van een rechterlijk ambtenaar met rechtspraak belast, dan behandelt de procureur-generaal het verzoek als een verzoekschrift in de zin van artikel 13i van de Wet op de rechterlijke organisatie. De afdeling onderzoek stelt in dat geval geen onderzoek in.
3. Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op een verzoek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b.

Artikel 5b

1. Indien het verzoek afkomstig is van een persoon die bij of ten behoeve van de Raad van State werkzaam is, stelt de afdeling onderzoek geen onderzoek in dan nadat de vice-president van de Raad van State door haar in de gelegenheid is gesteld te beoordelen of het vermoeden van een misstand raakt aan de ambtsuitoefening van een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak.
2. Indien de vice-president van de Raad van State in overeenstemming met de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van oordeel is dat het vermoeden van een misstand raakt aan de ambtsuitoefening van een lid van de Afdeling bestuursrechtspraak,

Voorstel van Wet

dan behandelt de vice-president het verzoek als een verzoekschrift in de zin van artikel 7b, tweede lid, van de Wet op de Raad van State. De afdeling onderzoek stelt in dat geval geen onderzoek in.

3. Het eerste en het tweede lid zijn van overeenkomstige toepassing op een verzoek als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b.

ARTIKEL VII

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL VIII

Deze wet wordt aangehaald als: Wet klokkenluidersregeling rechtspraak

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren die zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

De Minister voor Rechtsbescherming,

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,